

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 10

Fylke: Trøndelag

Tilleggsspørsmål nr. ~~deping og mosing~~

Herad: Nordreisa

Emne: deping og mosing

Bygdelag:

Oppskr. av: Yngve Eljeland

Gard:

(adresse): Tenassevn. 4 i Bryn

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

Egen

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

A.1. Røsting (balling, røsting) som har vært brukt meget sjelden, visstnok ikke av i Nordreisa, så den har ingen betydning som fôr. Ivisstnok brukte man før (til første verdenskrig) å slå blåbærpynten når man var fersk med høya. Den er rett sammen og forakt som hoy i breier og kjøtt på tinnen og gitt sammen med høyt til gris, - ikke til hest.

Den kunne også hende at hvis man hadde høy visst dro opp i bare tier og samlet høy (blåbær) kross og frysse "krosser" - kross for året før. Dette ble gjort med sigd eller en gammel lje som spissen var brett på og smidd på den dæmnet er hærstak. Det var vanlig å sette både rotte kassen og spiskassen på fra hærstak. Røsting likt på en bærstak. - (brukt under forring av hus til å se bort bær av fôr med og til å avrømme planken opp). Dette visstfor ble kokt og blandet med mel. Alle dyr unntatt hester fikk dette fôr.

Dyrer ble sett som visstfor

B. Det var vanlig å sette om våren å slippe sauen på lyevarmarken. Men her og gjert slapp man ikke ut for de hærstak for litt mel på lyevarmarken.

II Moring.

1. Tidligere (for første versumsning) var reulaw-
vaulig hestevær og røfjor. Tiden har dit vort
brukt men tilfeldig når været ble alt for lang.
2. Helst tok man mosen: kveite eller regn så
mosen (laven) var fuktig.
3. Både menn og kvinner var med på arbeidet som
var tilfeldig eller som man hadde tid. Mosen
ble tatt på mosen og i de nærreste liden så man
botte hjemme.
4. Man skrepte mosen løs med en sterk rive;
et midtlyrep; qrev. Riven hadde ikke spesielt navn.
5. Kunde man ikke tok man mosen hjem med
en gang. Noe ble også båret i sekker.
6. Hvis man ikke tok mosen hjem med en gang var
det vanlig å brenne den med enkelte årster.
Man la disse brenster opp i en løst i et he
eller hengte dem på gjerder. De var de lette i fjerne
når man om vinteren hentet dem på en liten
regjelte. 10. Mosen som ble tatt hjem om
høsten lå i en grind - helst under tak.
11. Alle dyr unntatt hest fikk mose. Det vanligste
var å huke den sammen med andit fjor - også
hestemikk. Jan og oppet et også mosen rå. - Jeg
har sett hester som forsynte sig av løypnings-
gryten når den var ferdig.
12. Reulaw var regnet som et godt fjor;
bedre enn dærlig høy.
I riktig dærlig ^{høy} år hentte det at folk oppe i dalen
drog til fjeld og la sammen mose som ble
lagt i staker, med ris under. Helt massen
fros sammen til en stor klump. Man hadde
derfor ikke vært sammen enn at et par menn
vart å velte klumpen røfjor og ta den
på sleder ned i dalen. Man brakk den i

3

bedre benning frem på i jette. Disse, "mosses-
bølger" (åpen o - 2 s'er) tok man så fle
av på hesterleden tjem. Da den ikke var vei
opover dalen tok man sig frem i elvbat
på elven og bodde ^{prinsippitid} "Stammerboier - gannur"
som det fremdeles kaldes i Nordisa. Om
virket var elven, hestevai.

Andre lavarten var der lite av, men litt
Islandsmoss ble tatt sammen med
reuloven. Men jeg har aldri hørt om at
den var særskilt brukt uten som
medisin for brystsykdommer.

4687

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING